

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑΙ

ΖΩΗ Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗ. Γυνή ἐξόχου μορφώσεως, κεκοσμημένη δι' ὅλων τῶν προσόντων καὶ τῶν σπανίων ἡθικῶν χαρισμάτων, δι' ὧν ὁ Δημιουργὸς στολίζει εὐνοούμενα πλάσματα αὐτοῦ, κόρη καλλιτέχνις, γεννηθεῖσα ἐν οἴκῳ ἐπιφανεί τῆς Πατρίδος, ἥρεμα ἔκλειε τοὺς ὀφθαλμούς της τὴν 18ην Μαΐου 1894 ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου τοῦ θανάτου κλίνουσα τὴν κεφαλὴν, ἐν ᾗ ἠπλοῦτο πρὸ αὐτῆς μετὰ ῥόδα ἐστρωμένη ἡ ζωὴ. Ἡ **Ζωὴ Δραγούμη** ἦτο ἐκ τῶν γυναικείων ἐκείνων τύπων, οἵτινες ἀποτελοῦσι τὸ ἄνθος πάσης κοινωνίας, ὅχι τόσο διὰ τῆς κοινωνικῆς θέσεως τὸ διακεκριμένον, ὅσον διὰ τῆς προσωπικῆς γοητείας τὴν ἐπιβολὴν. Διαπλασθεῖσα ἐν οἴκῳ, ὅν ἀπὸ τὴν πρώτην στιγμήν τοῦ βίου αὐτῆς εἶδε στολιζόμενον ὑπὸ τῆς πνευματικῆς ζωῆς, πλήρης χάριτος ἀπλῆς καὶ ἀπερίττου, ἐν τοῖς στήθεσιν αὐτῆς κρύπτουσα καρδίαν, πάλλουσαν τοὺς εὐγενεστέρους παλμούς, εὐλόγως ἠδύνατο νὰ προσμεριδιά εἰς τὸ μέλλον, πλήρης ἐλπίδος, ὅτι τὴν εὐδαιμονίαν ἔμελλε νὰ δρῇ ἐν τῷ λειμῶνι τῆς ζωῆς...

Οἱ γνωρίσαντες αὐτήν, οἱ ἀπολαύσαντες ἐκ τοῦ συνέγγυς τὸ ἄρωμα, ὅπερ ἀπέπνεεν ἡ μουσοληπτος κόρη, οἱ διαμείψαντες ἰδέας, οἱ συνδιαλεχθέντες καὶ ἀποθαυμάσαντες τὸ πνευματικόν της κάλλος, ὅλη αὐτὴ ἡ ἄβρα καὶ γνώριμος κοινωνία ἐθρήνησε τὴν ἀπώλειαν τῆς *Ζωῆς Δραγούμη*, ἥτις καὶ μετὰ τῆς πρώτης νεότητος τὴν λάμπιν, ἐσκόρπιζε ὀαφυλῶς τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας αὐτῆς τοὺς θησαυρούς: Καὶ τὴν σκληρὰν δούνην τοῦ ἐκ τῆς ζωῆς χωρισμοῦ της ἡσθάνθη βαθύτερον ὁ λατρεῦων τὰς Μούσας καὶ τὴν Καλλιτεχνίαν κόσμος, διότι ἡ *Ζωὴ Δραγούμη* ἦτο καὶ ἀληθὴς μύστις τῆς ζωγραφικῆς, ἐν δὲ τῇ «Ἐκθέσει τῶν Κυριῶν», ἔνθα καὶ χρυσοῦ μεταλλίου ἡξιώθη, τὸ φιλότεχνον κοινὸν τοῦ ἁστέως, καὶ ἰδίᾳ αἱ κυριαί, μετ' ἐκπλήξεως εἶδον εἰκόνας τῆς χειρὸς αὐτῆς φερούσας τὸν τύπον ταλάντου δοκίμου καὶ σθεναροῦ ζωγράφου...

Δὲν εἶναι ἐκ τῶν πόνων, οὐς πρᾶνουνσι λόγοι κατηγορίας, ὁ θάνατος τῆς *Ζωῆς Δραγούμη*, οὐδὲ σθένυνται ἡ δούνη τῆς στερήσεώς της διὰ τῶν θερμότερων δακρύων... Ἀς τὴν σκεπάζῃ ἐλαφρὰ τῶν Ἀθηνῶν ἡ γῆ.

ΕΛΕΝΗ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ. Μετὰ τοῦ θανάτου τῶν τελευταίων ἐνδόξων λειψάνων τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος ἐκλείπει τελείως πλέον ἡ μεγάλη ἐκείνη γενεά, ἥτις ἐκληροδότησεν εἰς ἡμᾶς τὸ καθεστῶς τοῦτο, τῆς πολυμόχλου ἐργασίας τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ἀληθὴς ἀντιπρόσωπος ἡ τὴν 2αν Αὐγούστου 1894 ἐν Μαυρολιθαρίῳ τῆς Παρνασσίδος ἀποβιώσασα μήτηρ τοῦ ἐν Χίῳ ἱατροῦ καὶ ἐξαιρέτου φίλου τῆς *Ποικίλης Στοῆς* κ. Π. Ἀναγνωστοπούλου. *Μία Ἑλληνὶς τῆς ἱστορίας.* Καὶ μόναι αἱ λέξεις αὗται ἀναπολοῦσιν εἰς τὴν μνήμην τῶν νεωτέρων τὰ μεγαλοურγήσαντα τέχνα ἐν τῷ δράματι τῆς Ἑθνικῆς Παλιγγενεσίας, πρὸ τοῦ μεγάλου ἔργου τῶν ὁποίων αἰώνιως θὰ ζητῶμεν τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ μυστικοῦ ἐκείνου ἐνθουσιασμοῦ, τῆς πίστεως, τῶν ἐλπίδων, δι' ὧν ἐδημιουργεῖτο πρὸ ἡμῶν αἰῶνος, ἀπὸ τῶν ἐρείπιων τῆς καταστροφῆς καὶ τῆς ἐρημώσεως, κοινωνικῇ ζωῇ καὶ πολιτικῇ δημιουργίᾳ. Οὕτω μελετῶντες τὸν ἐξοχὸν σκοπὸν τοῦ ἔργου των, θὰ φανταζώμεθα πάντοτε, πῶς ἐδημιουργήθησαν καὶ ἐμορφώθησαν, ἐν μέσῳ τοῦ κλυδωνοῦ τῶν καταστροφῶν, οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, οἵτινες γεννηθέντες ὀλίγα μόνον ἔτη πρὸ τῆς Ἑθνικῆς ἐξεγέρσεως, ἄνευ τελείας συνειδήσεως πατρίδος, ἣν μόνῃ ἡ ἐλευθερία ἀποκαλύπτει καὶ διδάσκει, ἄνευ ἐλπίδων περὶ τῆς ἀναστάσεως αὐτῆς, παρέστησαν αἰφνης ἐκ τοῦ προχείρου, ἀλλὰ μετὰ πίστεως καὶ προσδοκίῳ πρὸ τῆς Ἑθνικῆς πάλης, διὰ νὰ δημιουργήσωσιν ὅ,τι ὑφίσταται σήμερον, πλήρες πραγματικότητος, εὐελπί περὶ τοῦ μέλλοντος. Τῆς εὐτυχοῦς ἐκείνης καὶ προνομιούχου γενεᾶς, τὴν ὅποια

ὁ Θεὸς προώρῳσεν ἵνα μεγαλουργήτῃ, τὰς ἐνθουσιώδεις ἐμπνεύσεις ἔφερεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς ἀπὸ τῆς πρώτης αὐγῆς τῆς ζωῆς της ἡ *Ἑλένη Ἀναγνωστοπούλου*. Θυγάτηρ ἐπιλέκτου τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος μαχητοῦ, τοῦ ἐκ τῆς εὐάνδρου στοπούλου. Θυγάτηρ ἐπιλέκτου τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος μαχητοῦ, τοῦ ἐκ τῆς εὐάνδρου Δρεμίτσῃς Ἀθ. Γρεβιά, πρωτεζαδέλφου τῶν ἡρώων τοῦ ἀγῶνος Γκούρα, Μαμούρη καὶ Παππακώστα, εἶχε μετὰσχει πλησίον τῶν συγγενῶν της τῶν κακουχιῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἄν καὶ μικρᾶς ἡλικίας κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα, ἐνεθυμεῖτο μέχοις ἐσχάτων ἀπείρους δραματικὰς σκηναὶς τῶν τότε καιρῶν, ἰδίως δ' ἐκ τῶν τῆς πολιορκίας τῆς Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν, εἰς ἣν εὐρίσχετο καὶ αὕτη ἐγκεκλεισμένη, φρουραρχοῦντος τοῦ θεοῦ της Γκούρα, τοῦ καὶ φονευθέντος ἐν αὐτῇ. Τὴν ἀείμνηστον *Ἑλένη Ἀναγνωστοπούλου* ἰδιαζόντως ἡγάπα ὁ τελευταῖος ἐπιζήσας τῶν θείων της στρατηγῶς Μαμούρης, ὅστις μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου του εἶχε λάβει παρ' ἐαυτοῦ τὸν μόνον ἀπορφανθέντα υἱὸν της, τὸν ἦδη διαπρέποντα ἐν Χίφ ἱατρόν, ὃν ἡ οἰκογένειά του ἐξεπαίδευσεν, σεβομένη τὴν θέλησιν τοῦ στρατηγοῦ, καὶ ἡγάπησεν ὡς ἴδιον αὐτῆς μέλος. Ἡ *Ἑ. Ἀναγνωστοπούλου* καθ' ἅπαντα τὸν μετέπειτα βίον της διετήρησεν ἀμείωτα τὰ αἰσθήματα ἐναρέτου, ἀρχαϊκῆς καὶ ἀπερίττου τῆς ἡθῆς γυναικός, τελευταῖον ἰσως λείψανον γενεᾶς ἐσαεῖ ἐκλιπούσης.

ΑΦΡΟΔΙΤΗ Α. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΟΥ. ("Ορα εἰκόνα ἐν σελ. 367.) Μεταξὺ τῶν ἐνθουσιωδιστῶν τῆς Παλιγγενεσίας προμάχων τῶν ἀπὸ Εὐρώπης ὀρμηθέντων καὶ σθεναρῶς ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ἐλευθερίας προκινδυνεύσαντων ἦν καὶ ὁ αἰοδιμος Βαρῶνος *Ριχάρδος φὸν Βίσελ*, Βαυαρὸς τὴν καταγωγὴν, ἀνὴρ φιλοπόλεμος, κατελθὼν ὑπὸ τὸν Φαβιέρον εἰς Ἑλλάδα, ἀφοῦ πρότερον ἡγωνίσθη ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι ἀπὸ τῆς ἡλικίας τῶν 18 ἐτῶν. Ἐτάχθη μόλις ἐλθὼν διοικητὴς τοῦ Πυροβολικοῦ, μετέσχε δὲ πολλῶν μαχῶν, τραυματισθεὶς πλειστάκις καὶ διαπρέψας. Δι' ὃ καὶ κατὰ τὴν ἑξῶσιν τῶν Βαυαρῶν ὁ *Βίσελ* παρέμεινεν εἰς τὸν Ἑλλ. στρατόν. Ὁ *Βίσελ* φύσει ρηφοκίδυνος ἀφῆκεν ἔκτακτον μνημῆν πρὸς τοῦτοις μονομάχου μοναδικόν. Ἦτο καὶ τι ἔκτακτον νὰ βλέπῃ τις τὸν ὠραῖον ἐκεῖνον καὶ εὐσωμον ἄνδρα χειριζόμενον τὸ ξίφος. Πλεῖστα τὰ ἀνέκδοτα, τὰ μαρτυροῦντα τὴν ἱκανότητά του. ("Ορα Εἰκόνα Βίσελ ἐν σελίδι 176).

Ἐκ τοιοῦτου πατρός, οὗ τὸν βίον καταυγάζει θαυβοῦσα αἰγλή πολεμικῶν κατορθωμάτων, θυγάτηρ ἦν ἡ *Ἀφροδίτη*, νυμφευθεῖσα τῷ 1861 τὸν τότε ὑπολοχαγὸν τοῦ πεντικοῦ Ἀντώνιον Γρηγοριάδην. Τῆς **Α. Γρηγοριάδου** ἐνδοξαφῶντα βιογραφικὴ λεπτομέρεια εἶνε ὅτι εὐρέθη ἐν ἔτει 1870 ἐντὸς τῆς *Εὐνομίας* μεταβαίνουσα εἰς Ναύπλιον. Τὸ ἀτμόπλοιον ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρός, ἀνατιναχθὲν εἰς τὸν ἀέρα, πλεόν δὲ τῶν 85 ἀτόμων ἐκάχταν, ἐν οἷς ὁ πυροῦρχος Πειραιῶς ταγματάρχης τοῦ πυροβολικοῦ Σκουζὲς μετὰ τῆς 16 τοῦ φρουράρχου εἰς τὸν πόρτον. Ἡ ἰδία διηγείτο τὰ τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου παθήματος ὡς ἐξῆς :

«Κατῆλθον ἐν Πειραιᾷ καὶ εἰσῆλθον ἐν τῇ *Εὐνομίᾳ*, μετὰ τοῦ υἱοῦ μου, μᾶς συνώδευσε δὲ καὶ ὁ ἀδελφός μου Ξενοφῶν, ὑπολοχαγὸς τοῦ Μηχανικοῦ καὶ ἡ μήτηρ μου. Μόλις εἰσῆλθον, τοιαύτῃ ἡσυχίᾳ ἐκυριάρχει εἰς τὸ ἀτμόπλοιον, ὥστε σταρεῖται πρὸς τὸν ἀδελφόν μου τῷ εἶπον· «τί περιέρχον πρᾶγμα, Ξενοφῶν, ἐνῷ εἰς τόσα ταξείδια οἱ λευμοῦχοι χαλοῦν τὸν κόσμον, σήμερον τόσον ἡσύχως εἰσέρχονται, ὥστε νομίζεις τις ὅτι εἰσέρχεται εἰς κοιμητήριον. Εἶχα ἰδῆ τὴν ἡμέραν ἐκείνην φοβερόν ὄνειρον, καὶ ἂν ἦτο δυνατόν, θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἀνέβην τὸ ταξείδιον — Δὲν ἐντρέπεσαι, μοὶ λέγει ὁ ἀδελφός μου· εἰς ὃν ἀνεκρίνουν τὰς σκέψεις μου· τί πολὺ εἶπες εἶναι αὐταί; ἄλλαξε ὁμιλίαν, παρακαλῶ». Τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰσῆλθεν ὁ ταγματάρχης x. Σκουζὲς μετὰ τῆς κόρης του, ἡ δὲ ὁμιλία ἔπαυσεν ἐνεχεν αὐτοῦ. «Τί λαμπρά, κύριε Βίσελ, εἶπεν εἰς τὸν ἀδελφόν μου· ἡ κόρη μου, θὰ ἔχῃ λαμπρὰν συντροφίαν τὴν κυρίαν ἀδελφὴν σας· χαίρω πολὺ, χαίρω πολὺ». — Κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ σύριγξ τοῦ ἀτμοπλοίου ἐδίδο τὸν τελευταῖον, ἀποχαιρετισμὸν οὕτως εἶπεν εἰς τὸν Πειραιᾶ. Ἡ ὥρα ἦτο 8η π. μ. τὴν δὲ 10ην ἀφίχθημεν εἰς Αἴγιναν· ἐκεῖ κατῆλθον ὅλως τυχαίως πολλοί, ἐν οἷς καὶ ὁ

μία τὰς ὄχι μεγάλας αὐτῆς ὑλικὰς δυνάμεις εἰς ἔργα κατ' ἐξοχὴν τῆς καρδίας.
 'Εν ἁκμαίᾳ ἔτι ἡλικίᾳ ἀπέθανεν ἐν Παρίσις τῇ 12 Αὐγούστου 1891, ἐτάφη
 δ' ἐν Ἀθήναις τὴν 21ην Αὐγούστου 1891.

ΕΥΘΑΛΙΑ Π. ΘΕΟΦΙΛΑΤΟΥ. Τὸν ἄνθρωπον ἐννοεῖ τις δικαιούντα τὴν ὑπεροχὴν αὐτοῦ ἐν τῇ ζωῇ φύσει, ὁπότεν τὸ ἀγαθὸν ἐργάζεται ἐν τῷ κύκλῳ, ἐν ᾧ τέτακται καὶ παρέρχεται καταλείπων ἵχνη τῆς δράσεως αὐτοῦ, ἔστω καὶ ἐν τῷ κύκλῳ τούτῳ μόνον, διότι καὶ ἡ κατὰ μέρος τοῦ κοινωνικοῦ σώματος ἀρετὴ, ἀναπτυσσομένη, διαπλάσσει τὸ ὅλον. Κλίνομεν γόνυ πρὸ τῆς μεγαλειότητος τῶν ἔργων διασήμεων Ἀνδρῶν καὶ ἀποκαλυπτόμεθα πρὸ τῶν εὐεργετημάτων τοῦ πρὸς ταῦτα τὸν πλοῦτον αὐτοῦ προέχοντος βαθυπλούτου· τὰ ἔργα ταῦτα ἐθνικὰ, ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης ἀξιοῦνται. Ἀλλὰ μὴ ἡ κατ' οἶκον ἐξάσκησις τῆς ἀρετῆς ὑστερεῖ τούτων, καθιστῶσα τὴν συμπαθὴ αὐτῆς ἀνάμνησιν ἥττον εὐλαβεστέραν; Ἡ κατ' οἶκον ἀρετὴ εἶναι ἡ ὑψίστη, καὶ ἡ ἐργασία αὐτῆς θαυμαστοτέρη πασῶν, διότι εὐπρόσιτος εἰς τοὺς πάντας, καθίσταται ἡ κυρία βῆσις τοῦ κοινωνικοῦ οἰκοδομήματος καὶ συνεισφέρει πᾶσι τὸν ἥθικόν μεγαλεῖον παντὸς ἔθνους. Ἡ Ε. Θεοφιλάτου γεννηθεῖσα ἐν τῇ τάξει ἐκείνῃ, ἥτις διὰ τῆς ἐργασίας ἀνεδείχθη, προήχθη καὶ ἐξηυγενίσθη, ἐν τῇ πράξει τῆς οἰκογενειακῆς ζωῆς, εὐσεβῶς ὑπηρέτησε τὰς εὐγενεῖς ταύτας ἀρχάς, αἰτίνες σὺν τῇ διανοητικῇ ἀναπτύξει μορφοῦσιν τὴν γυναῖκα καὶ προπαρασκευάζουσιν αὐτὴν πρὸς ἐπιτελεσὶν τοῦ ἀληθοῦς προορισμοῦ τῆς, θεμελιῶσαι καὶ προάγουσαι τὴν εὐδαιμονίαν τῶν οἴκων καὶ διαπλάττουσαι τὴν οἰογένειαν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς κοινωνίας καὶ τῆς πολιτείας. Ἐν τῇ ψυχῇ τῆς διετήρησεν ἀμείωτα τὰ αἰσθηκοινωνίας καὶ τῆς πολιτείας. Ἐν τῇ ψυχῇ τῆς φιλοπατριωτισμὸς οὐδέποτε παρεῖδεν εὐκαιρίαν δίχως νὰ θυσιάσῃ καὶ πόνους καὶ ποικίλας ὑλικὰς συνδρομὰς ὑπὲρ πάσης ἐθνικῆς ἰδέας καὶ ὑπὲρ πάσης ἐργασίας πρὸς ἐμφύχωσιν τῶν ἐλληνικῶν καὶ χριστιανικῶν ἡθῶν. Παρὰ τῇ Ε. Θεοφιλάτου, οἱ οἰκεῖοι εὐρισκόν τὴν ἀδιάπτωτον στοργήν, οἱ φίλοι ἀνυπόκριτον καὶ συνεχῆ παρηγορίαν καὶ οἱ ἀτυχεῖς τὴν δέουσαν προστασίαν καὶ ἀντίληψιν. Πρότυπον καλοκάγαθίας καὶ εὐγενείας τρόπων καὶ αἰσθημάτων, οὐδέποτε ἡμέλησεν, ἵνα προσέλθῃ ἀργῶς τῇ ἡμέρᾳ ἀπὸ τὰς μεγάλας ἡμῶν πόλεις, ἐσχόρπιζε περὶ ἑαυτὴν θησαυροὺς στοργῆς ἀνεξαντλήτου. Ὁ θάνατος εἶναι πάντοτε σκληρὸς, ἀλλὰ σκληρότερος ἀποβαίνει, ὁπότεν ἀποθνήσκῃ μία μήτηρ, ποῖν ἀκόμη φέρῃ εἰς πέρας τὸ ἔργον τῆς, πρὶν ἢ δυνήθῃ νὰ ἀπολαύσῃ τῶν ἀγαθῶν, ὑπὲρ ὧν ἐθυσίασε τὴν νεότητά καὶ τὰ λαμπρότερα ἔτη τῆς ζωῆς αὐτῆς. Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τὴν 11ην Δεκεμβρίου 1893.

ΕΛΕΝΗ ΛΑΜΠΡΥΛΛΟΥ. Ἐν τῇ εὐγνωμοσύνῃ ἀπείρου κόσμου, πολλῶν προσφιλῶν ὑπάρξεων, αἰτίνες ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ θὰ ἐλησμονοῦν ἑαυτάς, ἔρμια γινόμεναι τῆς ἀπανθρωπίας, θ' ἀπομένη πάντοτε εὐλογητὸν τὸ ὄνομα τῆς μεγάλης εὐεργέτιδος τοῦ χρησίου παρ' ἡμῖν καθιδρύματος τοῦ ὀφθαλμοτροφείου Χατζῆ-Κώστα, ἀειμνήστου Ἑλένης Λαμπρύλλου, θανούσης ἐν Ἀθήναις τὴν 20ὴν Ἰουνίου 1894. Γυνὴ ἐνάρετος, ἀληθῆς ἐργάτις τῆς φιλανθρωπίας καὶ χριστιανικῆς ἀρετῆς, ὑπῆρξεν ὄντως μία ἀφανής, ἀλλ' ἐν εὐαγγελικωτάτῃ δράσει πρωτομάρτυρος τοῦ καθήκοντος, τῆς στοργῆς, τῆς εὐεργεσίας, τῆς πίστεως ἐπὶ τῆς γῆς. Καθ' ἣν ἐποχὴν βσιλεύει ὁ ἄκρατος ἐγωισμὸς καὶ ἡ ψευδοτιμὸς τάσις πρὸς ματαίαν ἐπίδειξιν, ἡ Ἑλένη Λαμπρύλλου παραμένει ὑπόδειγμα ἀξιοθαυμάστου καὶ ἀθροῦδος εὐεργεσίας, ἀποτελοῦσα τύπον συγχρόνου διαπρεποῦς γυναικός, αἰετοῦ ἐκπληρωσάσης τὰς εὐγενεστεράς υποχρεώσεις πρὸς τὸ ἄκρον ἀγαθόν, μετὰ ψυχὴν ἀγγέλου καὶ συνείδησιν Ἀγίου. Καὶ ὑπῆρξεν πολλοὶ οἱ παρὰ

τῶν χειρῶν αὐτῆς λαβόντες προστασίαν καὶ ἠθικὸν σθένος, διότι τὸ ἀγαθὸν καὶ ἡ ἀλήθεια ἦτο ὁ σκοπὸς τῆς εὐεργετικωτάτης ζωῆς τῆς. Διακριθεῖσα ἐπὶ κάλλει καὶ ἀρετῇ κατὰ τὴν νεότητά της, διεκρίθη καθ' ὅλον αὐτῆς τὸν βίον ἡ *Ἐλένη Λαμπρόλλου*, ἀδελφὴ τοῦ ἀοιδίμου διαπρεποῦς ἱστοριοδίδου *Κυριακοῦ Λαμπρόλλου* καὶ ἐξαδέλφη τοῦ ἐν Σμύρνῃ φιλοπάτριδος καὶ φιλαρχαίου ἑλληνοφ. κ. *Ἰωάννου Μισθοῦ*, ἐπὶ σπανία εὐπραγία, ἀγνωστος ἴσως εἰς τὴν νέαν γενεάν, πρὸς ἣν οὐδέποτε αἱ γενναιοδωρίαι τῆς διετυμωμένης ἐπιδείκνυντο, ἡ ἡ ἐλευθεριότης τῆς ἀνεγράφει ἐν κομπορρήμονίῳ ἐπιδείξει. Ἀσχοῦσα τὴν ἀρετὴν ὡς καθήκον, πράττουσα τὸ ἀγαθὸν χάριν τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ τὸ λάβε βιώτας ἔχουσα ὡς κανόνα ἀπαράβατον, ἀπέβη ἐν τῇ μακρᾷ ζωῇ αὐτῆς ἡ ἀξιοσέβαστος γυνὴ αὐτῇ πολλὰκις ἄρωγος πάσης χρεῖας, ἀντιλήπτωρ πάσης ἀνάγκης. Τοῦτου δ' ἕνεκεν ἐν αἰ ἰδιωτικαῖς τῆς διακεκριμένης ταύτης καὶ λόγῳ πνεύματος, μορφώσεως καὶ σπανίων ἀρετῶν πρεσβυτίδος ἀγαθοεργίαι ἀπετέλουν μέγαν ἀριθμὸν, ἡδυνήθη ζῶσα ἡ *Ἐλένη Λαμπρόλλου* νὰ προφυλάξῃ τὸ ὄνομα αὐτῆς ἀπὸ πάσης ἀναγραφῆς, ἐν ἀπομονώσει καθισταμένη ἐπαφελεστέρα πρὸς τὸν κόσμον ἢ χρησιμοποιοῦσα ἀφειδῶς τὸν πλοῦτόν της πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ πλησίον, πρὸς ἐξυπρέτησιν τῶν χρηστωτέρων σκοπῶν, πρὸς ἐκπλήρυσιν εὐγενεστέρου ἰδεώδους.

Οἱ εὐαγεῖς οἶκοι τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ἰδίᾳ τὰ ὄρφανά τοῦ *Χατζῆ-Κώστα* θὰ εὐλογῶσι πᾶντοτε τὸ ὄνομα τῆς *Ἐλένης Λαμπρόλλου* ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ, τὸν ὁποῖον ἀνήγειρεν ἐν τῷ Ὀρφανοτροφείῳ ἡ γενναία χορηγὸς καὶ προστάτις αὐτοῦ, ἡ μέχρι τελευταίας πνοῆς ἐν ἀγίῳ ἐνθουσιασμῷ ἀνακουφίσασα τοὺς πάσχοντας, καὶ ἐν δεσμῷ ἀγνῆς καρδίας διαχύσασα βάλσαμον παρacuμυθίας ἐπὶ τῶν δυστυχῶν καὶ τῶν ἀποκλήρων.

ΕΛΕΝΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ. Ἡ ἐν βαθεῖ γήρατι ἀποθανοῦσα τὴν 14ην Φεβρουαρίου 1894 σεβαστὴ αὐτῇ δέσποινα ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ἐλιγίστων ἐκείνων γυναικῶν, αἵτινες καὶ λόγῳ ἀνατροφῆς καὶ λόγῳ κοινωνικῆς ἀγωγῆς προσέχουσι κατὰ τὰ πνευματικὰ καὶ ἠθικὰ χαρίσματα καὶ τιμῶνται ἐξαιρέτως ὑπὸ τῆς κοινωνίας ἐν ἣ ζωσὶ καὶ διαθέτουσιν ὑπὲρ τῆς εὐημερίας αὐτῆς τὰς ἡμέρας τοῦ χρησιμωτάτου αὐτῶν βίου. Τοιοῦτος ἀληθὴς στέφανος τιμῆς στολίζει τὰς μακρὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς τῆς *Ἐλένης Ἀναστασιάδου*, ἥτις διὰ τῆς μεγάλης φιλάνθρωπίας τῆς ἐγλύκανε πάντοτε τὴν δυστυχίαν, συνεπάθησε πρὸς αὐτήν, ἔκλαυσεν, εὐεργετικώτατα συνέδραμε τόσα ἀτυχῆ μέλη τῆς κοινωνίας. Αἱ θύραι τοῦ οἴκου τῆς εὐπροσδέκτως ἐδέχθησαν αἰετοῦ τοὺς πάσχοντας, ἡ δ' ἀγαθοεργία καὶ ἡ εὐσπλαγχνία, ἥτις συνώδευσε ἐν πρὸς ἐν τὰ βήματά της μέχρι τῆς τελευταίας αὐτῆς γήινου κατοικίας, ἀποτελοῦσι τὸ εὐγενέστερον ἐγκώμιον πρὸς τὸ ὄνομα τῆς, ὅπερ στεφανοῦσι τὰ εἰλικρινῆ δάκρυα εὐγνώμονος κόσμου, ὃν διὰ τῶν ἡδέων λόγων τῆς παρacuμυθίας καὶ τοῦ εὐλογημένου αὐτῆς ἄρτου πολυτιμῶς ἐνεθάρρυνε.

Εἴλεκε τὸ γένος ἐξ Ὀδησσοῦ, νυμφευθεῖσα τὸ πρῶτον τὸν ἀείμνηστον *Θωμᾶν Βλάχα* καὶ ἐξ ἐπισήμου οἰκογενείας, πατέρα τοῦ ἐν τῇ ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ ἀξιόχρηστου ἀνδρός κ. Ν. Βλάχα καὶ καθεῖν τοῦ ἐν Ῥώμῃ νῦν Πρέσβους τῆς Ῥωσσίας. Ἐν Ἑλλάδι κατελθούσα συνεζεύχθη τὸν ἐκ Πειραιῶς *Ἀναστασιάδην* διεβίωσε δ' ἔκτοτε χρησιμοποιοῦσα τὸν τε λόγον καὶ τὰ μέσα τῆς περιουσίας αὐτῆς εἰς ὑποστήριξιν ἀγαθῶν καὶ συνδρομῶν τοῖς ἐνδεέσι, φύσει εὐσπλαγχνός, χριστιανὴ καὶ Ἑλληνὶς ὑπερήφανος. Σειρὰ ἀπειραριθμῶν κοινωνικῶν εὐεργεσιῶν καὶ οἰκογενειακῶν ἔργων πρόκειται ὡς περγαμηναί, ὡς ἀνεξίτηλα μαρτύρια τῆς μεγάλης αὐτῆς ψυχῆς καὶ καρδίας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΕΡΜΑΣ. Προσωπικότητα ἐκ τῶν σπανίων καὶ φυσιογνωμίαν ἐξόχως συμπαθῆ ἀπώλεσεν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ *Γεωργίου Ζέρμα* τὴν 15ην Ἰανουαρίου 1894 ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία καὶ ἐν πένθει εἰλικρινεστάτῳ ἐκήδευσεν ἡ

Πολιτεία. Ἀφ' οὗ ἡ ἀρετὴ εἶναι τι σπάνιον καὶ δυσεύρετον ἄνθος πρὸ πάντων διὰ τὴν μικρὰν ταύτην γωνίαν τοῦ προτύπου βασιλείου, ἡ δὲ ἐκπλήρωσις ἀπλῶς καὶ μόνον τοῦ καθήκοντος θεωρεῖται· σήμερον ὡς ἡ ὕψιστη πρὸς τὴν πολιτείαν ὑπηρεσία τοῦ ατόμου, ἄνδρες ὡς ὁ Γ. Ζέρμας καὶ ἀρετῆς ἔμπλεοι καὶ τοῦ καθήκοντος οὐδέποτε ἐπιλήσιμονες, εὐτυχήσαντες νὰ προσφέρωσιν εἰς τὴν πατρίδα τῶν ὄχι μόνον τὸς ὑπηρεσίας τοῦ καθήκοντος, ἀλλὰ καὶ ἀληθοῦς αὐταπαρνήσεως ἀφυσώσεις, δικαίως πρέπει νὰ θεωρῶνται ὡς πρωτοπικιότῃς, ὧν τὸ κενὸν εἶνε δυσπληρώτων καὶ ἀνεπανόρθωτων. Τὴν ἀλήθειαν ταύτην βεβαίως ὅλος ὁ βίος τοῦ Γ. Ζέρμα, τοῦ ἐποίου ἡ σπινθηροβολοῦσα φυσιογνωμία παρεῖχε τὴν εὐγενεστέραν ἐκδήλωσιν τοῦ ἀδαμαντίνου αὐτοῦ χαρακτήρος. Λαμπρὸς τύπος ἀνθρώπου, ὑπαλλήλου, πολιτευομένου. Δικηγόρος ἐκ τῶν εὐφαιστέρων καὶ πνευματικωτέρων παρ' ἡμῖν, ῥήτωρ ἐκ τῶν πειστικωτέρων, ἄνθρωπος ἐκ τῶν ἀγαθωτέρων, ὑπάλληλος ἐκ τῶν μᾶλλον μεμορφωμένων, τῶν ἀρχαριότων, τῶν τῆς προόδου. Εἰς τὰς ὁλίγιστας γραμμάς ταύτας εἰκονίζεται ἅπασα ἡ ζωὴ τοῦ ἀνδρός, διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ὁποίου, ἐν τῇ συγχρόνῳ λειψανδρία, ὑπέστη ἀπώλειαν ἀληθινῇ ἐπιστήμῃ, ἡ κοινῶν, ἡ πολιτεία. Ἐγεννήθη ἐν Πάτραις τῷ 1830, ἔνθα καὶ ἐδιδάχθη τὰ ἐγκύκλια μαθήματα, ἐνωρίτα ἀνακηρυχθεὶς ἀριστοῦχος διδάκτωρ τῆς Νομικῆς. Βαθμὸς ἄριστα ἐχρησίμευσεν ὡς ἐνωτικὸς κρίκος μεταξὺ τοῦ σπουδαστοῦ καὶ τοῦ ἐπιστήμονος, ὅστις ἀμέσως ἐκλήθη εἰς τὴν δικαστικὴν ὑπηρεσίαν, εἰς ἣν ἐπὶ τοσοῦτον ἠδουκίμησεν, ὥστε μετὰ τριετίαν προσεκήληθ' αὐτὸς, νεαρῶτατος μεταξὺ τῶν τότε κατὰ πολὺν πρεσθυτέρων συναδέλφων του, ἵνα καταλάβῃ τὴν θέσιν τοῦ Προέδρου τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν. Οἱ ὀρίζοντες ὅμως τοῦ δικαστικοῦ σταδίου δὲν ἦσαν ἀρκοῦντες διὰ τὴν θερμὴν φύσιν τοῦ νεαροῦ Ζέρμα, ἀπεχώρησε τῆς ὑπηρεσίας καὶ ἐπεδόθη εἰς τὸ δικηγορικὸν στάδιον ἐν τῇ ἀρχῇ ἐν Λαμία, μετέπειτα δὲ ἐν Ἀθήναις. Ἐν τῇ πρακτικῇ τοῦ δικηγορικοῦ ἐπαγγέλματος ἐξασκήσει ὁ Γ. Ζέρμας ἥζατο πολλὰς περιφανεῖς θριαμβοὺς, ἔχων ἀντιπάλους ἐξέχοντας νομομαθεῖς. Πεπρωτισμένος δι' ἐξόχου ὅλως ἀντιλήψεως, συναινῶν χαριτολογίαν πρὸς ἐμβριθεῖαν, κεκτημένος ἀριάν καὶ θετικὴν ἐπιστημονικὴν μόρφωσιν, κατέλαβε διαπρεπῆ θέσιν μεταξὺ τῶν σπουδαίων συναδέλφων του, τιμῶντων τὴν ἐμβριθεῖ γνῶμην αὐτοῦ ἐν παντὶ νομικῷ ζητήματι, καὶ ἀνεδείχθη ἐν τῶν ἐπιφανεστέρων μὲλῶν τοῦ παρ' ἡμῖν Δικηγορικοῦ Συλλόγου. Τῷ 1882 ἡ πολιτεία ἐξήτησε τὴν συνδρομὴν τοῦ πολυασχόλου δικηγόρου, ὁ δὲ Γεώργιος Ζέρμας, ὦν πρὸ παντὸς πολίτης καὶ πατριώτης, ἀπεδέχθη ἐν δειναῖς περιστάσεσι τὴν θέσιν τοῦ Νομάρχου, μόνος αὐτὸς λύσας τὸ τότε ἐν Τρικκάλῳ εἰς δεινὴν εὐρίσκόμενον ἀνωμαλίαν ἀγροτικὸν ζήτημα, καὶ παρασχὼν πεφωτισμένας καὶ διαπρεπεῖς ὑπηρεσίας εἰς τὴν πατρίδα του.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΣΤΑΜΑΤΕΛΟΥ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ. ("Ὁρα Εἰκόνα ἐν σελίδι 356). Ἀνὴρ ἐνάρετος, ἥρμος καὶ τὴν καρδίαν καὶ τὴν συνειδησιν, ἀποφέρων μετ' αὐτοῦ τὴν γαλήνην τῆς ἀρετῆς, ἥτις ὑπῆρξε τοῦ μακροῦ αὐτοῦ βίου ὁ ὑπογραμμὸς καὶ ὁ γνῶμων, ὁ **Ἀναστ. Σταματ.** **Ἀντωνόπουλος** ἔτελεύτησε τὴν 15 Ἰανουαρίῳ 1894. Γεννηθεὶς ἐν Νευκλίῳ τῷ 1811, ἀνῆκεν εἰς μίαν τῶν ἐπισημοτέρων οἰκογενειῶν τῆς Πελοποννήσου, πολλὰς τῇ πατρίδι προσεγγενοῦσαν ὑπηρεσίας. Ὁ Σπηλιώτης **Ἀντωνόπουλος** εὐπατρίδης Λακεδαιμόνιος ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων ἐπὶ τουρκοκρατίας, καταδιωχθεὶς, ὡς μετασχὼν τῆς κατὰ τὸ ἔτος 1769 ἀποτυχούσης Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, συνελήφθη ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἤχθη δέσμιος εἰς Τρίπολιν καὶ ἀπηγγονίσθη ἐν τῇ εἰκοτῇ. Οἱ υἱοὶ αὐτοῦ Σταματέλος, Ἀντώνιος, Γεώργιος καὶ Κωνσταντῖνος ἐξορισθέντες κατέφυγον εἰς διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας, ἔνθα παρέμειναν μέχρι τοῦ 1795, ὅτε δοθείσας αὐτοῖς χάριτος ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου, ἐπανήλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα. Καὶ οἱ τέσσαρες ἀδελφοὶ ἀπομυμνόμενοι τὸ παράδειγμα τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ἐκ τῶν πρώτων μετ' ἐνθουσιασμοῦ ὕψωσαν τὴν σημαίαν τῆς κατὰ τῆς τουρκικῆς δυνα-

Ἀντωνόπουλος ἤσκει μεγάλην πολιτικὴν ἐπιρροὴν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ναυπλίας, δι' αὐτῆς ἀναδείξας ἐπανειλημμένως Βουλευτὴν καὶ πληρεξούσιον τὸν ἀειμνήστον γαμβρὸν αὐτοῦ ἐπ' ἀδελφῇ Γ. Ἀντωνόπουλον Γορτύνιον τὴν καταγωγὴν, τὸν καὶ Γερουσιαστὴν γενόμενον καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Χρήστον. Τῆς ἐπιρροῆς του, ταύτης ὑπὲρ αὐτοῦ δις μόνον ἐποιήσατο χρῆσιν ἐπὶ Ὀθωνος ἅπαξ ἐκλεγείς δημοτ. σύμβουλος καὶ κατόπιν δήμαρχος. Ὁ Ἀ. Ἀντωνόπουλος ὑπὸ σεβασμοῦ πρὸς τὸν ἱερὸν ἀγῶνα ἐμπνεόμενος, πρῶτος συνέλαβε τὴν ἰδεάν τῆς ἀνεγέρσεως ἀναθηματικῆς ἐπιμνημόσυνου στήλης εἰς τὸν χώρον, ἔνθα ἐν Ἐπιδαύρῳ συνῆλθε τὸ πρῶτον ἢ πρώτη τῶν Ἑλλήνων Ἑθν. Συνέλευσις, τῇ ἐνεργείᾳ δ' αὐτοῦ πρὸς δημοτικὸν συμβούλιον Ἐπιδαυρίων διώρισεν Ἐπιτροπὴν πρὸς συλλογὴν ἐράνων, ἀποτελουμένην ὑπὸ τοῦ ἀντιναύρχου κ. Μ. Κανάρη τοῦ ἀειμνήστου ἱστορικοῦ Κωνστ. Παπαρρηγοπούλου, τοῦ κ. Θ. Φλογαίτου, τοῦ πρώην Δημάρχου Ἀθηνῶν καὶ δημοσιογράφου κ. Τ. Φιλίμονος καὶ τοῦ ἰδίου Ἀναστ. Ἀντωνοπούλου. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη δραστηρίως ἐργασθεῖσα συνέλεξε πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου ἱκανὸν μὲ ἄλλ' ἀνεπαρκῆς ἔτι ποσόν, ὅπερ εὐρίσκεται ἤδη κατατεθειμένον ἐν τῇ Ἑθνικῇ Τραπεζῇ.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ. (Ὅρα Εἰκόνα ἐν σελ. 272). Εἰς τῶν διαπρεπεστέρων ἀξιωματικῶν τοῦ πεζικοῦ ὁ Ἀντώνιος Γρηγοριάδης ἀπέθανε τὴν 26ην Αὐγούστου ἐν Βόλῳ. Ἐγεννήθη ἐν Προύσῃ τῷ 1828, καὶ ἐξεπαιδεύθη εἰς τὴν περίφημον σχολὴν τοῦ διασχήμου Καίρη. Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν σπουδῶν τοῦ ἐπανῆλθεν εἰς Προύσαν, ὅτε συνέπεσεν ὁ τότε Σουλτάνος νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν ἀρχαίαν πρωτεύουσάν του. Οἱ ἐκεῖ Ἕλληνες ἀνέστηκαν εἰς τὸν 16ετῇ τότε νεαρὸν Γρηγοριάδην νὰ τὸν προσφωνήσῃ τουρκιστί, τὴσιν δ' ἐντόπῳσιν ἔκαμεν εἰς τὸν Σουλτάνον, ὥστε οὗτος διέταξε τὴν εἰς τὴν Στρατ. σχολὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰτάξιν του, ἐξ ἧς οἱ τότε φοιτῶντες ἐξήρχοντο μετὰ ἐξαετῇ σπουδῇ καὶ ὡς Ἀντισυνταγματάρχαι τῶν Γεν. Ἐπιτελῶν, εἰσῆρχοντο δὲ μόλις ἐν οἱ υἱοὶ τῶν Τούρκων μεγιστάνων. Ἄν καὶ ὁ μικρὸς Ἀντώνιος, ἐμπεφορῶν ὁ μὲν εἰς τὸν πατριωτικῶν διδασκαλιῶν τοῦ Καίρη, δὲν ἠθέλησε νὰ καταταγῇ, ὑπέκυψεν εἰς τὴν ἐπιμονὴν τῶν γονέων του, φοβούμενος τὴν ἄρνησιν. Ἐν τῇ Σχολῇ διέμεινεν ὀλίγιστον χρόνον, δραπέτευσας καὶ κατελθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα, προτιμήσας δὲ νὰ ὑπερετήσῃ ὡς στρατιώτης τὴν πατρίδα του ἢ ὡς ἀντισυνταγματάρχης τὴν Τουρκίαν. Κατετάχθη ἐν τῷ Ἑλλ. στρατῷ ὡς ὀπλίτης ἐν Ῥίῳ, καὶ καθ' ὅλον τὸ μακρὸν στρατιωτικὸν στάδιόν του διεκρίθη ὁ Ἀντώνιος Γρηγοριάδης. Τοὺς βαθμοὺς τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ καὶ ἀνθυπολοχαγοῦ ἀπέκτησε διαπρέψας ὡς ὑπαξιωματικός. Κατὰ τὸ 1854 ἐξῆλθε μετὰ σώματος στρατιωτῶν εἰς Καλαμπάκην, ἐνωθεὶς ἐκεῖ μετὰ τοῦ Χιτζήπέτρου καὶ ἄγωνισθεὶς ἐρρωμένως κατὰ τῶν Τούρκων. Κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1862, ὑπολοχαγὸς τότε ὢν, ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος, κληθεὶς ὡς ὑπασπιστὴς τοῦ Ὑπουργείου, ὅτε καὶ ἐκινδύνευσεν νὰ δολοφονηθῇ.

Κατὰ τὸ πλείστον διάστημα ὁ Α. Γρηγοριάδης ἐργάσθη εὐδοκίμωτα εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν μέχρι τοῦ 1878, ὅτε προήχθη κατ' ἐκλογὴν εἰς ταγματάρχην, ἀνετίθη δ' αὐτῷ ἡ Διεύθυνσις τοῦ Οἰκονομικοῦ κλάδου. Τῷ 1881 προήχθη εἰς ἀντισυνταγματάρχην, σχηματίσας ἐν Πύλῳ τὸ 22ον πεζικὸν τάγμα, ἐκείθεν δ' ἐστάλη εἰς Ἀρταν, ἔνθα ἀνέλαβε τὴν ἐπιμελητείαν τοῦ 2ου ἀρχηγείου, κατὰ τὰς δυσχερεῖς ἐκείνας περιστάσεις, μεθ' ὧν ἐπανῆλθεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, διευθετήσας ἐντελὲς τὰ τοῦ Οἰκονομικοῦ κλάδου, ὅστις πολλὰ ὀφείλει τῷ αἰδιόμῳ ἀνδρὶ, διὰ τῆς μεταθέσεως ἰδίως ἀξιωματικῶν ἐκ τοῦ πεζικοῦ μονίμως εἰς τὸν ἀναδιοργανωθέντα ἔκτοτε Οἰκονομικὸν κλάδον. Μετὰ τοιοῦτον λαμπρὸν στάδιον εὐσυνειδήτου ἐργασίας, ἀπεχώρησε τῇ ἐνεργῷ ὑπηρεσίᾳ ἐν ἔτει 1885 αὐθορμήτως. Ὁ θάνατος τῆς προσφιλοῦς συζύγου του ἐπετάχυνε καὶ τούτου τὸν θάνατον, οὕτω δ' ἐξέλιπεν ἀνὴρ, φιλοτίμους προσενηκῶν τῇ πατρίδι ὑπηρεσίας.

ΘΑΛΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ. Πρὸ πολλοῦ πλέον ἤρξατο τελείως ἀραιουμένη ἡ γραμμὴ τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν τοῦ μεγάλου ἀγῶνος. Ἀρχηγοὶ καὶ στρατιῶται κοιμῶνται ἐν εἰρήνῃ τὸν αἰῶνιον ὕπνον ὑπὸ τὴν ἐλευθέραν τῆς Ἑλλάδος γῆν. Ὅσῳ παρέρχονται οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, οἱ ἀναλαβόντες νὰ δώσωσι ζωὴν εἰς τὸ γένος, ὅσῳ παρέρχεται ὁ καιρὸς καὶ ἐκλείπουσιν ἐκεῖνοι, οἵτινες ζῶντες ἀναπαριστῶσι παλαιούς ἀλησμονήτους χρόνους, τοσοῦτον εὐλαθέστερον ἀνένιζομεν πρὸς τὴν μνήμην των. Εἶναι οἱ τελευταῖοι χυτοὶ ζῶντες κρικοὶ μετὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τῆς ἀναγεννήσεως, οἱ ἀποτελέσαντες τὸν ἐδραῖον στυλοβάτην, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀνιδρύθη τὸ ἄδυτον τῆς ἐθνικῆς ιδέας καὶ ἐν τῷ ὁποίῳ τελεῖται τὸ μυστήριον τῆς αἰωνίας προόδου, λείψανα σεβαστὰ μεγαλοουργοῦ ἐποχῆς, ἅτινα ὁλοτελῶς ἀποχωρίζομενα τῆς ζωῆς καταλείπουν τοὺς νεωτέρους νάνους μεγαλοϊδέαται· ὡς τέττιγας ὑμνοῦντας παρελθούσας δόξας, ἢ παρωδῶντας ἢ ἰθὺς τὸ μέγα ἐκεῖνον ἔργον. Ἐν τῇ τάξει ταύτῃ τῶν γενναίων ἀγωνιστῶν ἀνήκει ὁ **θαλῆς θεοδορίδης**. Γεννηθεὶς ἐν Πύργῳ τῷ 1806 ἐμαθῆτευσεν πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως παρὰ τῷ αἰμνῆστῳ *Λυκούργῳ Κρεστενίτῃ* διδάσκαλόν του τοῦτον ὀφείλει καὶ τὸ ὄνομα «Θαλῆς», ἀντὶ τοῦ ὀνόματός του «Διονύσιος», ὅπερ ἔκτοτε ἔφερεν, ὡς καὶ ἅπαντες οἱ συμμαθηταὶ του, προτιμῆσαντες τὰ ὑπὸ τοῦ Λ. Κρεστενίτου ἀπονεμηθέντα αὐτοῖς. Τοῦ κανόνος τούτου δὲν ἐξηρέθη, οὐδ' ὁ διδάσκαλος, Ἀντωνίος πρότερον καλούμενος. Τὸ πνεῦμα τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἔπνεεν αἰσθητῶς τότε—κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς Ἐθνεγερσίας,—ὥστε νὰ μὴ σφάλῃ τις ἀνευρίσκων καὶ εἰς τὸ μικρὸν τοῦτο γεγονός τῆς μετονομασίας, τὸ σημεῖον τῶν καιρῶν. Μικρὸν μετὰ ταῦτα τὰ πράγματα ἐμαρτύρησαν ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν εἶχε χαθῇ, ἀλλ' ὅτι ἤθελε νὰ ζήσῃ, συγχίζουσα τὰς ἀρχαίας παραδόσεις της.

Εἰς τὸν γιγάντειον ἐκείνον ἀγῶνα ἔδρασεν ὁ **Θ. Θεοδορίδης**, ἀκόλουθος καὶ Γραμματεὺς γενόμενος τοῦ Στρατηγοῦ τῆς Ἠλείας *Χρυσάνθου Σισίνη*, δὴ αἰμνῆστου μέχρις ὑστάτης πνοῆς ἐκάλει, ἀληθῆ λατρίαν παρέχων αὐτῷ διὰ τὰς πολλὰς ἀρετάς του, ἃς ἔχαιρε διηγούμενος πάντοτε. Μετὰ τοῦ στρατηγοῦ τούτου, νεανίας πλήρης ὀνείρων καὶ πόθων μεγάλων, παρευρέθη εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Ἀκροπόλεως, εἰς τὸ μέγα ἐκεῖνο στρατόπεδον, ὅπερ διέλειπε φεῦ! ἡ πανωλεθρία τοῦ Φαλήρου. Πολλοὶ τὸν ἤκουσαν διηγούμενον, μετὰ τοῦ αὐτοῦ πάντοτε ἐνθουσιασμοῦ, ἐπισιδῶν τινα τοῦ ἀγῶνος, καὶ ἰδίως τὸν ἡρωϊκὸν θάνατον 200 Ἠλείων εἰς τὰς ἀμπέλους τοῦ χωρίου Βαρθαλαμίου τῆς Γαστούνης. Ἰσχυρίζετο ὅτι ὁ Ἰμβραῆμ-Πασσᾶς, μετὰ τὸν Παππᾶ-Φλέσσαν, ἐν Πελοποννήσῳ αὐτοὺς τοὺς ἀνδρείους Ἠλείους ἐθαύμασεν, οἵτινες ἐκ τοῦ ὄχυροῦ φρουρίου Χλουμουτζίου ἐποίησαν ἔξοδον, ἵνα ἀναχαιτίσωσι τὴν μεγάλην καὶ νικηφόρον αὐτοῦ στρατιάν, ὀδεύουσαν πρὸς τὰς Πάτρας, καὶ ἐπολέμησαν ἐπὶ ὥρας ἐν ἀνοικτῷ πεδίῳ, εἰς τὰς γράνας τῶν ἀμπέλων κατὰ πεζῶν καὶ ἵππεων, μέχρις οὐ ἀπέθανον ἅπαντες, ὡς νέοι Ἱερολοχίται τῶν Θηβῶν, πρὸς ἀνάκτησιν τῆς Ἑλλ. Ἐλευθερίας, ἣτις ἔπεσε πρὸ αἰῶνων μετὰ τῶν τελευταίων τούτων. Ὁ **Θ. Θεοδορίδης** περὶ δυσμᾶς τοῦ βίου του ἀπεφάσισεν, ἵνα συντάξῃ ἀπομνημονεύματα τοῦ ἀγῶνος, καὶ ἐιδικώτερον τὰ *Ἠλεϊακὰ*, ἐπανορθῶν ἀπείρους ἱστορικὰς πλάνας, καὶ προσθέτων λεπτομερεῖας ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως, ἢ κατ' ἀσφαλεῖς πληροφορίας. Τὰ ἀπομνημονεύματα ταῦτα ἀποτελοῦντα σπουδαιοτάτας σελίδας, διακώζονται εἰς γείρας τοῦ υἱοῦ τοῦ αἰμνῆστου ἀνδρός, τοῦ παρ' ἡμῖν διαπρεποῦς Νομικοῦ Συμβούλου κ. Ἀριστομένου Θεοδορίδου, ἰσως δ' ἡμέραν τινα χρησιμεύσων εἰς συμβολὴν εἰς τὰς μελλούσας νὰ γραφῶσιν Ἱστορίας. Πάντοτε ὅμως ἐν τῇ μικρᾷ ταύτῃ σκηνογραφίᾳ δὲν ὁ ἀνευρεθῶσιν οὐδ' ἔχνη κἄν *σωβινισμοῦ*, διότι ὁ φιλόπατρις ἐκεῖνος ἀνὴρ, ἐξ ἴσου ὦν φιλαλήθης, ἐπανελάμβανε πάντοτε, ὅτι μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Μεσολογγίου καὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἡ Ἑλλὰς ἔπεσε, καὶ ψυχρῶραγοῦσα, ἐσώθη τῇ παρεμβάσει τῶν Μεγάλων Δυνάμεων. Οὐδέποτε ὁ **Θ. Θεοδορίδης** ἔπαυσεν εὐλογῶν τὸ πρωτόκολλον τῆς παρεμβάσεως τῶν Δυνάμεων καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πρωτοεργάτου Αὐτοῦ *Κάνιγγρος*, ὁπότεν δ' ἐγνώσθη ὅτι οἱ Γάλλοι ἐζητήσαν

νὰ ἐγείρῳσιν οἱ ἴδιοι μνημεῖον τῶν Ναυμάχων τοῦ Ναυαρίνου, καὶ δημοσίᾳ ἀνέ-
φερον ὡς Ἐθνικὴν ἀγωνισμὸν τὴν ἐπὶ τούτῳ ἀδιαφορίαν μας, κρίνοντες ὅτι ὦφει-
λον πρῶτοι οἱ Ἕλληνες νὰ ἐγείρῳσιν μνημεῖον εἰς τὸ Ναυαρίνον, μετέπειτα δὲ νὰ
τιμῶσιν τοὺς ἄνδρας τοῦ ἔθνους των. Ἀπὸ τοῦ Κυβερνήτου ὁ θ. Θεοδωρίδης
ιδιώτευσεν ἐν Πύργῳ, πρῶτος αὐτὸς ἐπιδοθεὶς εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς παρ-
θένου γῆς καὶ εἰσαγαγὼν λίαν ἐπιτυχῶς ἀπὸ τοῦ 1837 τὴν σταφιδοφυτείαν, εὐ-
ρίσκων τὸ ἐπίμογον τοῦτο ἔργον ὡς τὸ χρησιμώτερον εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν
Λαῶν ἔν τε εὐημερίᾳ καὶ φρονήματι. Ἐν τῇ γεμετέρᾳ πόλει καὶ ἐν βαθυτάτῳ
γῆρατι ἀπέθανε τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1893.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΛΑΔΙΚΟΣ. ("Ορα εἰκόνα ἐν σελίδι 224). Τὸς ἑλευθερωτάς διεδέχθη ἡ γενεὰ τῶν δημιουργῶν. "Ηρώες ἐκεῖνοι, ἀθληταὶ οὗτοι. 'Εάν ἐκεῖνοι ὑπῆρξαν οἱ θεμελιωτὰ τοῦ μικροῦ φυτωρίου τῆς ἐλευθερίας τοῦ Γένους διὰ τῶν πολεμικῶν αὐτῶν ᾄδων, οὗτοι εἶναι οἱ ἀνδρώσαντες διὰ τῶν εἰρηλικῶν αὐτῶν ἀγώνων τὸ δένδρον τῆς ἐνόμου ἐλευθερίας, οἱ πρωτοστατήσαντες ἐν τῇ ἐμπει-
δώσει τοῦ ἐλευθέρου βίου. 'Εν τῇ τάξει τῶν εἰρηλικῶν τούτων ἀγωνιστῶν δια-
κεκριμένην κατέχει θέσιν ὁ τὴν 16ην Μαΐου 1894 ἐν 'Αθήναις ἀποβιώσας *Εὐάγγελος Λαδικός*. 'Εκ Κεφαλληνίας καταγόμενος ἐγεννήθη ἐν Πάτρῳ τὴν
15ην 'Οκτωβρίου 1818, καὶ ἐδιδάχθη τὰ ἐγκύκλια μαθήματα ἐν 'Αθήναις, ἐν-
θαυράστως μελέτης παρά τοῦ ἐν 'Ιασίῳ φιλοπατριδος θείου αὐτοῦ ἀρχιμανδρίτου Παύ-
λου ἀφ' ὧν αὐτὸς παρὰ τοῦ ἐν 'Αθῶν ἀγαθοποιήσαντος ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἐξάρχου τοῦ 'Αγίου Ταφου, μαθητεύσας ἐπὶ ἔτη ἱκανὰ παρὰ τῷ σοφῷ δι-
σκάλῳ τοῦ Γένους, τῷ ἀειμένησι *Γ. Ferradiou*, ὅστις σὺν τῇ γραμματικῇ δι-
δασκαλίᾳ, ἐκέκτητο τὴν ἐσοχον ἀρετὴν, ἐξαίρετικὴν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις,
τοῦ ν' ἂν ψοῦ το φρόνημα αὐτῶν εἰς ἀπομιμήσιν τῆς ἀκραίῃ φιλοπατρίας
καὶ ἀρετῆς τῶν ἡμετέρων προγόνων. Μετὰ τὰς ἐνταῦθα ἐγκυκλίους αὐτοῦ πρυ-
δάς ὁ *Εὐάγγ. Λαδικός* τῷ 1841 μετέβη εἰς Παρισίους, φέρων ἄφθονα τὰ πνευ-
ματικά καὶ ἠθικά ἐφόδια, πρὸς τελειοποίησιν αὐτοῦ ἐν τῇ 'Ιατρικῇ 'Επιστήμῃ.
καὶ τελείαν συμπλήρωσιν τῶν σπουδῶν του ἐν τῇ τότε ἀκμαζούσῃ Σχολῇ
τῆς Γαλλικῆς πρωτευούσης. Αὐτόθι μετὰ τὰς προεργασιακάς μελέτας αὐτοῦ εἰς
τὰς Μαθηματικά καὶ τὰς φυσικὰς 'Επιστήμας ἐνεγράφη τῷ 1842 εἰς τὴν 'Ιατρι-
κήν Σχολὴν τῶν Παρισίων, εἰς ἣν πανταχόθεν ἔσπευδεν ἡ μαθητιώσα νεο-
λαία καὶ συνεκεντροῦτο περὶ τὴν ἐκεῖ φωτόβολον ἐστίν τῆς 'Επιστήμης. 'Επι-
δόξασται παραμείνας ὁ *E. Λαδικός* ἐν Παρίσις, μετὰ λαμπρὰς ἐξετάσεις ἀνη-
γορεύθη Διδάκτωρ τῆς αὐτόθι 'Ιατρικῆς Σχολῆς, ἐρείκυσε δὲ τὴν ἀμέρι-
στον ἐκτίμησιν καὶ τὰς συμπαθείας τῶν σοφῶν Καθηγητῶν του, γένους-
νος κατόπιν αὐστηροῦ διαγωνισμοῦ καὶ ἐπιμελήτης, ὥς τοιοῦτος δὲ ἵδια
τὰ μέγιστα διακριθεὶς διὰ τὴν ἐπίσημον κινήσιν αὐτοῦ ἐμβρίθειαν, τὰ βαθύτητα
διανοήματος καὶ τὴν ὀρθότητα τῆς κρίσεως, ἐν τῇ κλινικῇ τοῦ διαστήμου Andral.
'Επανελθὼν ἐκ Παρισίων μετέβη εἰς *Ἱάσον*, πρωτεύουσάν τότε τῆς Μολδαβίας,
ἵνα ἐκδηλώσῃ τὴν μεγάλην αὐτοῦ εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν πολλὰ χῶς ἐνίσχυ-
σαντα αὐτὸν θεῖόν του, ἐξασχέσῃ δὲ μετέπειτα τὴν 'Ιατρικὴν 'Επιστήμην ἐν
'Ελλάδι. 'Ο 'Ηγεμὼν ὅμως Γκιόκας καὶ οἱ μεγιστᾶνες τῆς Μολδαβίας ἤλθονσαν,
ἵνα παραμένῃ ἐκεῖ ὁ ἀειμνήστos ἀνὴρ, ὅστις καὶ μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἀπέδεχθη
τὴν ἐξόχως τιμῶσαν αὐτὸν παράκλησιν ταύτην, ἐξασχέσας ἕκτοτε μεθ' ὑψίστης
ἀφιλοχεροδότης τὸ 'Ιατρικὸν ἐπάγγελμα ἐν 'Ιασίῳ. 'Ο *E. Λαδικός* πρὸ παντός
θύμας ποιῶντὰ τέχνα αὐτοῦ νὰ τύχωσιν 'Ελληνικῆς ἐκπαιδείσεως, ἐπανῆλθεν εἰς
'Αθήνας, καὶ παρέμεινεν ἐνταῦθα τιμώμενος γενικῶς ὁ ἀγαθὸς καὶ ἐγχρίστος ἐπι-
στάμων, ὁ ὑπὸ πᾶσαν ἔσπονδον διαπραπτῆς ἀνὴρ. 'Ο οἶκος αὐτοῦ ὑπήρξεν οἶκος
γάλλνης καὶ σπουδῆς, ὁ δὲ μακρὸς βίος του διέτρευσεν ὁλόκληρος ἄνευ παθῶν
καὶ ἄνευ τοῦ θορύβου, ὃν γενοῖ ἡ τὴν πολιτικὴν καὶ ὁ ἀγὼν περὶ τὰ
τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Οὐτε ἐκεῖνα οὐδ' αὕτη ἀπερρόφησαν ποτὲ τὸν συμπαθε-
στατον ἄνδρα ἢ τὸν ἀψηχόλησαν κατ' ἐλάχιστον ἐνδιαφερόντως.

[illegible]

στίου πατρός αὐτῶν.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Γ. ΖΕΓΓΕΛΗΣ. Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἀρίστου καὶ φιλοπά-
τριδος ἀνδρός τούτου, ἡ πατρίς ἡμῶν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ὅχι μόνον ἔγκριτον πο-
λιτευτὴν, ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν μετὰ ἐξαιρετοῦ πολιτικῆς χρηστότητος ἀντι-
προσωπεύσαντα τὴν Μαντινείαν, ἀλλὰ καὶ διακεκομμένον ἐπιστήμονα, διαπρέ-
ψαντα ἐπὶ νομικῇ μαθησίᾳ, εὐφυΐᾳ καὶ ἀνεξαρτησίᾳ χαρακτῆρος. Ὁ Δ. Ζέγγε-
λης εἶναι ἐκ τῶν γνωστοτέρων φυσιογνωμιῶν τοῦ Ἡμ. Ἔθνους· ἀνῆκε εἰς
ἄλλην γενεὰν πολιτευομένων, ἥτις παρῆλθεν ἤδη καὶ ἡ ὁποία ἔδρασε κατὰ τὴν
τελευταίαν τριακονταετίαν. Οἱ ἀρχῆγοι τῆς πολιτικῆς ταύτης γενεᾶς παρῆλθον
καὶ μετ' αὐτῆς πα-έρχονται· καὶ οἱ συμμαχῶνται τῶν. Εἰς τῶν διαπρεπῶν τού-
των μαχητῶν ὑπῆρξε καὶ ὁ Δ. Ζέγγελης. Γεννηθεὶς ἐν Τριπόλει τῷ 1820 ὑπέ-
στη τῆς Ἑλλ. Ἐπαναστάσεως τὰς περιπετείας, ὡς κατ' ἀκολουθίαν ὑπέστησαν
καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Πατρίδος αὐτοῦ. Καὶ ἡ οἰκογένεια Ζέγγελη, ὡς τόσαι
ἄλλαι, κατεδιώχθη, ἐξεπατρίσθη καὶ ἐν μέσῳ τοῦ ἀγρίου ἀγῶνος ἐπὶ μακρὰ ἔτη
ἐταλαιπωρήθη, γενομένη φερέοικος, ἄχρως οὐ ἐπῆλθεν ἡ Ἑθνικὴ ἀποκατάστα-
σις, καὶ εὗρον στέγην οὐ διακόμειοι. Μὲ τὴν διψαν, ἣν ᾗθάνοντο πάντες οἱ
ἀναπνεύσαντες τὸν ἀέρα τῆς ἐλευθερίας, καὶ ὁ Δ. Ζέγγελης, ἀφωσιώθη ἔκτοτε
εἰς τὰ γράμματα καὶ ἐγένετο εἰς ἐκ τῶν πρώτων διδασκτῶν τοῦ Ἑθν. Πανε-
πιστημίου. Ἐπιδόθει νεώτατος εἰς τὸ δικηγορικὸν στάδιον καὶ διακριθεὶς δὲν
ἐβράδυνε νὰ ἐφελέσῃ τὴν προσοχὴν τῶν συμπολιτῶν του ἐκ Μαντινείας, ὑπὲρ
ἡμῶν πάντοτε διετέλεσεν ἐργαζόμενος ἀφιλοκερδῶς, καὶ οἵτινες βραβεύοντες τηλι-
κύτην αὐτοῦ στοργὴν καὶ μεριμνὰν τοῦ ἀνδρός, ἐξελέξαντο αὐτὸν ἀντιπρόσω-
πον. Ἐντεῦθεν ὁ Δ. Ζέγγελης ἀποσταλεὶς καὶ πληρεξούσιος εἰς τὴν Ἑθνοσυνέ-
λεσιν, ἀπὸ τοῦ 1862 κατέλθεν εἰς τοὺς πολιτικοὺς ἀγῶνας, ἐκλεγόμενος δὲ
τακτικῶς σχεδὸν πάντοτε Βουλευτὴς ἐτήρησεν ἀείποτε σταθερὰν καὶ εἰλικρινῆ
πορείαν. Ἐν Μαντινείᾳ ἐδραϊώσας ἰσχυρὰν πολιτικὴν δύναμιν ὡς βουλευτῆς εἰρ-
γάζσθη καὶ ἐμερίμνησεν ὑπὲρ τῶν κοινῶν, ἀκολουθῆσας ἐν τῷ κοινοβουλίῳ πάν-
τοτε μετριόφρονα καὶ συντηρητικὴν πολιτικὴν καὶ παρασχὼν ἀκραφνὴν δείγ-
ματα μετριопαθείας καὶ συνέσεως, κατὰ τὰς τρικυμώδεις ἰδίως συγχρούσεις τῶν
πολιτικῶν κομμάτων ἐν τῇ κοινοβουλευτικῇ πάλῃ. Ὅποτεν τῶν παθῶν, ὅσα τῶν
πολιτικῶν ἀγῶνων ἡ θύελλα συναγείρει, ὁ σάλος σιγήσῃ, τότε δύναται δικαίως
καὶ ἀμερολήπτως νὰ κριθῇ ἡ ἐν τῇ Βουλῇ πολιτεία τοῦ Δ. Ζέγγελη. Οἰαδῇ-
ποτε ὅμως καὶ ἂν ἡ ἡ κρίσις τῆς ἱστορίας, πάντοτε ὅμως δικαίως ἔπαινος θά
κοσμήῃ, τὸ χρηστὸν ὄνομα τοῦ ἀνδρός, οὐ ἡ ἀγνότης τῶν πεποισήσεων καὶ τοῦ
φρονήματος ἡ εὐστάθεια ἀποτελοῦσι κεφάλαια ἰδιαζούσης τιμῆς καὶ ἀληθοῦς σε-
βασμοῦ. Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τὴν 14ην Αὐγούστου 1894.